Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Passionale sanctorum - Cod. Aug. perg. 32

[S.l.], [9. Jahrh.]

Vita sanctae Sauinae virginin. quod est. VIII. kalendas. februarias. cuius nativitas. et nobilitas fuit in Samon civitate

urn:nbn:de:bsz:31-65346

Visual Library

obteſtans ſingulis per dnm ihm xpm. ut cum om
nibus uinculis quae uel pedibus erant ligata ut col
lo eius in tumulo poneretur. & tirannus lugeret & ex
tinctus. cum intellegeret id pro honore habere.
quod fecerat pro dolore. Babilas egrediens por
tam. ymnum dno pro gratiarum actione preces
que fundebat dicens. Liberaſti enim nos ex affli
gentibus nos. & eos qui nos oderunt confudiſti.
Eundem psalmum. & infantes dicebant. Dulcem
magiſtrum. & iam & in mortem comitantes. Iam
cum interficiendi eſſent. Babilas rogabat ut
ante oculos eius decollarentur infantes. & ſic de
mum ipſe iam ſecurus obcumberet. Quod cum
carnifex annuiſſet. babilas infantes dextera
leuaque complectens ait. Ecce ego & filii mei quos
a dno acceperam. do rurſus ad ſigno. Probat rudi
menta doctrinae. usque ad finem monſtrata con
feſſio. Hac uoce completa. decollantur infan
tes. Tunc ſecurus babilas dixit. Gratias tibi dne
pater ihu xpe. qui nos tanto honore decoraſti. & ex
ore infantium & lactantium perfeciſti laudem.
Ecce impletae ſunt omnia aetas illa. quae cum fer
re non ſuſtinebat. nec locum uulneris in uirtutis
tuae confeſſione durauit. Poſt haec ipſe percuti
tur. & una cum infantibus tumulatur. aeternae
memoriae conſecratur. par uita. par paſſio
ne. par funere. Regnante dno nro ihu xpo
cui eſt honor & gloria in saecula saeculorū amen.

EXPLICIT PASSIO SCORUM BABILI EPI·
LV. ET TRIUM PUERORUM
INCIPIT UITA SCAE SAUINAE UIRGINIS·
QUOD EST·VIIII·KL·FEBR·CUIUS NATIUI
TAS ET NOBILITAS FUIT IN SAMON CIUITATE;

SAUINUS AUTEM NOBILIS ET DAPIS IN O
pidum ſamon. ex amiſſo patri & matri. nu
triebatur in domo ſuae familiae. & quicquid
adoleſcebat cum eſſet paganus; Erat autem ho
mo iuſtus in operibus ſuis. Cum ueniſſet ad legi
timam aetatem. accepit coniugem ſibi uni ciui.
& una parentibus procreatam. & ipſa ualde no
bilis. & habuit nomen eius ſecundum nomen ſu
um ſauiniana. Ex amiſſa coniuge accepit ſibi
aliam uxorem de philoſophia ciuitate. ex genere
caldeorum. & ipſa ualde locupletate. & habuit
exinde filium. & uocauit nomen eius ſecundum
nomen ſuum uel filii ſui ſauiano & ſauina.
Ambo tamen nutriebantur in domo paterna in
ſtudiis. Deinceps ſcs ſauinianus indutus in bo
nis operibus. ieiunabat & orabat iugiter. & quic
quid de domo paterna eripere potuiſſet. paupe
ribus erogabat. Cum legiſſet in psalmo dauitico.
Aſperges me hiſopo & mundabor. lauabis me
& ſuper niuem dealbabor. Quaerebat apud ſeme
ipſum. & non poterat inuenire adſertionem uer
borum. Una quidem die ingreſſus in cubiculo
ſeraque poſuit. & induit ſe cinere & cilicio. & pro
ſtrauit ſe ſuper faciem terrae. & ait. Facilius eſt
mors quam uita ſi non potuero inuenire adſer
tionem uerborum. Eadem nocte angelus dni
ingreſſus eſt in cubiculum. tenens in dextera
manu candelabrum aureum. inluxit cubiculus
ille. & repletus eſt odore ſuauitatis. ait ad eum.
ſauiniane. noli affligere usque ad mortem. in
ueniſti enim gratiam apud dm. & ego dicam tibi
adſertionem uerborum. Aſperges me hiſopo &
mundabor. cum aſperſa fuerit chriſma ſuper
caput tuum. & mundabis a delicto maximo. Cum
lauatus fueris ex aqua uiua in nomine dni ihu xpi.
candidior eris quam nix. quod eſt baptiſmum ſe
cunda regeneratio. per lauacrum fontis. Ange
lus autem dni receſſit ab eo. Erexit ſe. & oſtendit
ſe hilari uultu. Ingreſſus in domo paterna ſalu
tauit patrem. & matrem ſecundum conſuetudinē.
Et obiurgauit eum pater ſuus ait. Numquid ad
hoc ueniſti mihi filius. ut diſperdas nos & domus
noſtras. Aut non audiſti dicere quid eſt hoc pro
poſitum a dariae principe huius patriae ad eos
qui non adorant deos ſuos. Facilius eſt te ſolum
diſperdam. quam tu diſperdas nos totos. At ille
obiurgatus receſſit. Alias & ignotas ſibi tradi
dit uias. Quaerebat enim pater ſuus. & cum non

potuiſ & inuenire. non erat auſuſ obiurgare filiã ſuam. ſed blandimentiſ cónuocat eam. ut oſtenderet ei aurum arabię. & lapideſ pretioſoſ. ſed non ſingula accipere. ſed recipere nolebat. Erat afflicta prae amore & deſiderio fratriſ. per ſinguloſ dieſ accipiebat ampullam oleum & incenſum. & accedebat ad idola paterna flebat ibi grauiter. & non ſumebat cibum niſi in ueſperum;

Una autẽ die cũ acceſſit ad idolum ſecundum conſuetudinem & fleuit ibi grauiter. Deinde poſuit caput ſuum ſuper lapidem & oppreſſa eſt a ſopore prae angelica poteſtate. Angeluſ dñi ſtetit ante eam. & ait; Beata ſauina noli flere. quia exaudiuit dñſ uocem fletuſ tui. ſed oportet te ut eripiaſ ab iſtiſ hominibuſ iniquiſ uana colentes. & inuenieſ fratrem tuum in maximo honore conſtitutum; Quia haec dicit dñſ.

Qui dereliquerit patrem aut matrem propter ~~me~~ me erit dignuſ. & qui dereliquerit domũ. aurum argentum & poſſeſſioneſ multaſ quod uanitaſ eſt huiuſ mundi. ego dabo ei theſaurũ in caelo. que me rugo non cómedet. neque tinea demolitur. Angeluſ dñi receſſit ab ea. Erexit ſe. & dixit ad conlactaneam ſuam. Dilectiſſima mihi maximinola non ſenſiſti aliquid. Atilla dixit. ſenſi domina. uidi hominem mihi incognitum. ſtantem ante te alba ueſte ueſtitum. & ueſtamentum eiuſ uentuſ non agitabat. & ſic loquebatur tecum. Labia non promouebat. ſed neſciens quid diceret tibi. & repleta eſt anima mea odore ſuauitatiſ. Tunc beata ſauina ait ad eam. Dilectiſſima mihi maximinola uiſ me conſentire aut quod tibi quaeſita fuero non hoc palam manifeſtabiſ. ut ueniat ad aureſ genitoribuſ meiſ. Atilla reſpondit. Abſit domina ut ſecretum tuum debeam manifeſtare. tantummodo te non conſentiam ut te mortificeſ. quia uideo te afflictam. in reliquo quaecumque admiſeriſ. fiat mihi. Craſtina uero die ut ambularet ad idola ſecundum conſuetudinem. & non permiſit aliaſ famulaſ ſecum ambulare. tantummodo maximinolam conlactaneam ſuam ſilentiſſime. hora diei tertia altaſ & ignotaſ. duraſ & aſperaſ ſibi tradidit uiaſ. & deſerebat pedeſ eiuſ terram tamquam uenienſ. & confortabatur in uia ſua. pſallentium angelorum uoce audiebat ante ſe a longe. & ipſa pſallebat.

Quaerebat eam pater & mater. parenteſ amici & famuli per monteſ & ualleſ. & uniuerſaſ indagineſ. Cum non potuiſſent inuenire. tunc ſauinuſ expandit manuſ ſuaſ ad caeloſ & ait.

Si tu eſ qui habeſ poteſtatem in caelo & in terra. & aliuſ dſ non eſt praeter te. ſi tu habeſ poteſtatem noſ ſaluando. mitte deorſum & percute idola quae uſque nunc adoraui. qui me non fecit ſaluoſ natoſ meoſ. uel ſi eoſ mortuoſ perdidiſſem. acceſſiſſem ad monumenta eorum. & refrigeraſſet anima mea. quia neſcio qua cauſa faciente mihi ablati ſunt. Tunc dñſ de caelo intonuit. & percuſſit idola & comminuit ea. a ſummo uſque ad fundamentum. & imagineſ eiuſ aureaſ quae ibidem adorabant comminuit tamquã puluerem. Tunc fuit queſtio per peſtalentia in tota regione illa uſque in diem adabagaro rege. & multi per hoc dm̃ credere coeperunt.

Deinde poſt multo tempore tranſcurſu uel tranſacto. beata ſauina uenit ad romam ciuitatem. circuit eam. & uidet beatam ſepulturam ſci petri. ait ad famulam ſuam. Oportet nos hic orare & baptiſmum percipere. in nomine dñi ihu xpi. Adheſit ad aliquam ancillam dī nomine iuſtinam. qui pariter uacabant in oratione. & non eiſ praeterit & curſuſ diurnum neque nocturnum. Adoptabat eam ſibi in filiam. & ei baptiſmum uelociter praeparauit. & baptizata eſt a uiroſco a uenerabile euſebio pape. & dum in albiſ eſſet. ea uirtute eſt operata.

Duo autem caeci. & duo debileſ. & unuſ caecuſ clauduſ & debiliſ. deferebat eum pater ſuper collum ſuum tamquam imaginem. una uoce loquenteſ. beata ſauina miſerere nobiſ.

Illa uero leuabat oculoſ ſuoſ ad caelum dicenſ.

potenſ eſt dſ miſerator · & multum miſericorſ · Dein
de proſtrauit ſe ſuper faciem terrae & orauit · Dn̄e
dſ meuſ qui eripuiſti animam meam a morte & pe
deſ meoſ a lapſu · quia tu eſ lux uera · praeſta per
manum ancillae tuae peccatrice propter adſtan
tibuſ · reddi ſanitatem compeditorum · Comple
ta oratione erexit ſe · ſignum crucis fecit in fron
te eorum · & qui non uiderant lucem dī · & qui
non ambulabant ambulare fecit · & ille qui neq;
uidebat neque loquebatur · neque ambulabat
ſt&it ſupra pedeſ ſuoſ · & ait · Beata ſauina in
ter reliquaſ uirgineſ ; Uidenteſ circumſtanteſ
ceciderunt ad pedeſ eiuſ magnificanteſ dm̄
unuſquiſque largiebat ei de boniſ ſuiſ · illa
erogabat pauperibuſ ; fuit ibi quaſi luſtrum
unum · Una die feſta poſt uigilia & matutinaſ
cum ſe poſuiſſ& in grabattum ſuum · angeluſ
dn̄i ſt&it ante eam · & ait ei · Beata ſauina ·
quid hoc feciſti · ut diſpexiſti patrem aut ma
trem · & domoſ paternoſ · & modo hic in deliciiſ
epulariſ · & non perſeueraſ peregrinationem tuā ·
ſurge & uade tricaſſi ciuitate in campania · ibi
dem inuenieſ germanum tuum quem deſiderat
anima tua coronam indutum · de lapidibuſ pr&i
oſiſ · Angeluſ dn̄i receſſit ab ea · Erexit ſe con
tremuit tota · & timuit ualde uſque ad mortē ·
Deinde confortata eſt in oratione · Ait ad famulā
ſuam · Delectiſſima mihi · non noſ oport&
hic habitare · Maximinola uero ait · Domina
quid uiſ agere · ut te in itinere contingit morſ
peregrinam · & non ſit qui corpuſ tuum tradat
ſepulturam · & ualde ciueſ iſti gaudebunt ppt
te · Tunc beata ſauina dixit ad famulam ſuam ·
Dn̄ſ prouidebit omnia ſperanteſ in ſe · noli eſſe
incredula ſed ſaepe accipe duoſ paneſ nitidoſ ·
forſitan inuenimuſ eſurientem · & unum hor
deacium ad uitam nr̄am · fecit ſicut dixerat
domina eiuſ · Conſuetudinarium carpenſiū ·
quaerebant eam ciueſ lugienteſ · & uirſeſ ac
uenerabiliſ queſtionem faciebat quiſ eam exa
ſperaſſ& · ſed neminem quiſpiam inuenit ·

Poſt tranſacto tempore uenit in urbe rauennenſe
aliqui homineſ locupl&anteſ filiam unicam pa
ratam ad mortem inuenit · Cum ueniſſ& ſcā ac
beatiſſima ante domum · ecce una famula egre
diente de domo · ait ad eam · Reuertere in domo
& dic domino domuſ · quia hic peregrina poſ
tulat manſionem · Puella ait · Domina quomo
do poteſ hic habere manſionem · quia filia do
minorum parata eſt ad mortem · & ibidem ſunt
lamentanteſ ſuper eam · Beata ſauina ait ad
eam · Reuertere dic ad eoſ · ne propter me
morte mori&ur · Reuerſa puella ait ad do
minam ſuam · Domina hic peregrina poſtu
lat manſionem · gauiſa eſt mater · currenſ in
obuiam & ait · Domina ueni · & uide qualī in
pi&ate filia nr̄a eſt parata ad mortem · & non
poſſumuſ miſerati apud dm̄ obtinere · ut noſ
moriamur & illa uiuat · Adprehenſa manū
eiuſ · duxit in fra tectum pari&um · ſalutauit
domui · Deinde accedenſ ad lectulum innocen
tiſ proſtrauit ſe ſuper faciem terrae · ſic orauit
Dſ meuſ quia tu habeſ poteſtatem mortificandi
& uiuificandi · qui miſteria tua non poſſum enar
rare · qui lazarum de monumento poſt tertia die
iam f&idum reſuſcitaſti · praeſta per manum
ancillae tuae peccatrice · redde innocentem paren
tibuſ · Erexit ſe adprehenſa manu eiuſ · erexit
eam puella · quae iam tertio aut quarto die
non loquebatur · & ait · Propter hoc adueniſti
ancilla dī · ut me duceres de inferno · & la&ifi
careſ meoſ genitoreſ · ſed da mihi manducare
& bibere de manu tua · ut non eſuriam neque ſiti
am in aeternum · Et tolle ueſtimentum tuum
uelabiſ caput meum · oport& me tecum eſſe in
uita mea · Beata ſauina ait · Praeſpecie pulchri
tudiniſ tuae non poteſ mecum ambulare · ſi
perſeuerauerit uſque in finem · ſemper mecum
eriſ in gloria dī · pulſabant cum ea ut ibidem
deber& conſiſtere · deducenteſ eam lamentan
teſ prae gaudio · uſque in aliam ciuitatem · Cum
didiciſſ& per aliaſ ciuitateſ quia iam propeeſſ&

tricas ciuitas in campania uelocius festinauit ad
propinquare. Cum uenis& & in conspectu ciuita
tis & uidens muros constructos iam tererant
montes. ait ad quendam pastorem. Dic mihi si
ualeas. quid est istud quod appar& coram nos.
At ille. Quis enim qui nesciat quia haec est ciui
tas trecasis. leuauit oculos suos & ait. Dne tibi
ago gratias. quia non fraudasti desiderium ani
mae meae. & fecisti perdurare gressus meos.
Cum uenis& in miliarium de ciuitate. ait ad fa
mulam suam. Dilectissima mihi maximinola
sedeamus hic modicum. forsitan aliquis egre
dietur de ciuitate qui nos la&ific& & faciat cer
tiores. Illa uero sedente iuxta ortum strate in
pauimento. ecce uiro uenerabili li~cerio egredi
ente de ciuitate. ait ad eam. Unde es? Beata
sauina respondit. Domine hic sum de alia ciui
tate. Uenerabilis lucerius ait. Quare mentita
es mihi. quia habitus & loquela tua mihi in
dicat peregrinam. Domine tu dixisti quia
peregrina sum. & fratrem meum sauinianum
quaero. qui de de domo paterno coram nos nus
quam comparuit. & mihi fuit indicatum quod
hic ess& in ista ciuitate. Uir uenerabilis luce
rius ait. hominem quem queris. fuit hic sed
non est. Ante paululum decollatus est a per
secutoribus pro bonis operibus. iussu aurelia
ni imperatoris. & ualeriano praeside. sidesan
guine suo dns uindic&ur. Si uis certius scire
ubi positus est. uade in duodecimo miliario de
ciuitate supra fluuium siquani. ibidem aliqua
femina super eodem cellulam ędificauit. &
si uis certius scire ubi positus est. cum ingressa
fueris in cellulam partibus orientis. ibi est la
pis ubi posita est quae cellulam ipsam aedifica
uit. In dextra uero manu ibi sunt duo lapides
magni. In lapide illo candidiore quiest iux
ta parietem ibidem positus est. quem dicis
tibi esse fratrem. Uade illuc reuertere ad nos
nobiscum habitabis in uita tua & bene tibi erit.
Illo uero procedente. beata sauina prostrauit

se super faciem terrae. & orauit. Dne ds meus
qui me ab adulescentia mea gubernare dignatus
fuisti. si tamen scis quod intacta ad te uenio. &
mandata tua non pr&erii. iube recipere quae
mihi commendasti. ne permittas me amplius
fatigare in diuersis itineribus. & iube indignum
corpus meum tradere sepulturae. & non permit
tas hinc promoueri. & famulam tuam tibi com
mendo. qui propter me tanta sustinuit. & fra
trem meum quem in hoc mundo uidere non po
tui. uel in regno tuo eum merear uidere. Com
pl&a oratione emisit spm. Recepta est ab ange
lis in caelo. Sedens famula ad pedes eius. & fle
uit grauiter dicens. Domina quare me non au
disti. ubi est aqua unde corpus tuum lauem.
ubi est lapis ubi corpus tuum recondere debe
am. ubi est fossorius unde terram fodere de
beam. quia nulla est mihi fodiendi facultas.
uel cui me commendasti miseram. ubi p&o uitę
auxilium? Illa uero flente ecce uenerabili lu
cerio remeante ad ciuitatem. quam ante paulu
lum uidebat esse uiuam. uidens eam esse defunc
tam. ait ad famulam. Noli flere. quia ego cele
rius uadam & reuertar ad eam sepeliendam.
Uelociter perrexit ad ciuitatem. ingressus domū
suam. aperta scrinia uestibulorum suorum.
electis uestibus praeparauit. & lapidem magnū
ad eam sepeliendum. Deinde pr&cum misit cla
mare per ciuitatem. Sacerdotes. famuli. &
peregrini. uenite ad sepeliendam peregrinam
quae extra ciuitate defuncta est. Tanta fuit
meror ingens in tota ciuitate. ut non ibidem
resedisse&. nec uir nec femina qui pedibus am
bulare potuiss&. sed festinabant ad eam sepe
liendum. & pulsabant ut eam ad ciuitatē p̄p
ducerent. sed non potuerunt beatum corpus
promouere. Ecce aliqua femina nomine ele
utheria caeca & manus arefactas habere uide
batur. & non poterat ad eam accedere prae mul
titudine turbae. & ait. Obsecro uos itaque
ut permittatis mihi ad beatum corpus accedere.

quia non sum digna contingere uel uestimentu
quo induta est. Et cum accessisset ad beatum cor
pus et tetigisset uestimentum eius. statim aperti
sunt oculi eius. et arefacta manus redierunt in
decore. Cognoscentes uirtutem di in loco ipso
sepelientes. Tanta ibidem uir uenerabilis luce
rius de bonis suis praeparauit. omnes saturati
unusquisque ad domum suam fuissent reuersi.
Et cum esset uir uenerabilis lucerius in cōmodis
praegrauatur. aduertit oculos suos ad pariete
et orauit confidenter. Dne ds tu scis qualiter
ambulaui in ueritatis prestare refrigerium
animae meae. et permitte mihi super eam cel
lulam aedificare. Tunc uox dni locuta est
ad eum dicens. Luceri. tu migraturus es.
et mercis tua tecum est. Postquam ueni et uir
rector aecclesiae qui super eam aedificabat.
tunc apparebit claritas tua in celis. quod in
terra operibus preparauit. Quae beata
ancilla di uixit annos. xlviii. obiit in pace
sub die. iiii. kl febr. Prestante dno nostro
ihu xpo cui est honor et gloria uirtus et im
perium in saecula saeculorum. amen.

EXPLICIT VITA SCAE SAVINAE VIRGIN.
INCIPIT PASSIO SCI SAVINIANI MART.
Lvi SVB AVRELIANO IMP. SVB DIE. VIIII KL
TEMPORE ILLO CVM ESSET FEBRV.
in samon ciuitate scs sauinianus in oratio
ne sollicitus. in ieiuniis promptus. in elemo
sinis liberalis. enarrabat gloriam di. Exiit
sonus in uniuersa terra. et nuntiatum est im
peratori. quod beatus sauinianus in angeli
ca reuelatione stabat. et gloriosissimis uocibus
praedicabat dm qui habitabat in eo. Tunc
ut loquitur imperator crispino praesidi in ira
sua. exeat currus in furore suo. et milites
principales in toto orbe eructuent xpianos.
et destruent eos ubicumque inuenerint eos.
et non sacrificauerint diis nris. In has poe
nas constituite eos. quod sunt. rotas aereas
et uncinos ferreos. capita a ceruicibus am

putatis. Cum haec relatione audissent. multi
qui se ante paululum dicebant esse xpianos.
dm negare coeperunt. Scs sauinianus non dis
perabat patrocinium di. sed ieiunabat et ora
bat iugiter. et dabat escam esurientibus. Exiit
homo paruulus nomine iulianus et dixit. Sa
cratissime sauiniane. numquid ad bellum
praeparare uelis animam tuam. aut non au
disti quod est xpianis praeparatum. Dese
re hos inimicorum nrorum ut in laudes eorū
tuorum laus tua loquatur. Tunc beatus sa
uinianus humili corde et absoluto animo pe
dibus cupiditatem calcauit. et uisitauit regi
ones multas. ut inueniret sibi locum. ubi coro
nam accipere mereretur. Post paucum tē
pus orando et ieiunando in honore prouoca
tur. uenit quondam trecasis ciuitatem. et cir
cuiuit eam. Cumque descendisset subterius
super fluuium siquane. Inuenit locum sibi
praeparatum preciosissimum. et gratias egit
dō. Prostrauit se in faciem terrae orationem
imposuit dicens. Dne ihu xpe qui multa ge
nera posuisti marcanoe. et constituisti eos in
laqueos aquarum. da mihi seruo tuo baptis
mum. ut lauentur peccata mea. Cum haec
orasset. ecce nubila de celo descendens. et in
luxit super eum. uox uero de caelo dicens ad
eum. Sauiniane. seruus electus di. inuenis
ti gratiam dni tui. Dilige quod uoluisti em
nere. quia baptizatus es in nomine dni ihu xpi.
et multi per te baptizandi erunt in scā trinita
te. Scs sauinianus dicit. Gloria tibi xpe
qui conuertis ignorantes. et ad uiam ueritatis
adducis. et cum baptizatus fuisset. adprehen
dens arundinem in manu sua. et fixit eam in
terram. et orationem fudit ad dnm dicens.
Dne ds meus fac ut uirgam meam florere et ra
mos bonos habere. et folia formosa produ
cere. ut credat populus iste in nomine ihu xpi.
Multi autem uidentes uirgam illam florere.
crediderunt cum beato sauiniano mille decem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg